

Originality / value. *The results of the research give an opportunity to understand the world of sacred musical art better in the cultural and aesthetic meaning, which defines a scientific topicality. The analysis underlined the uniqueness of the sticheras in liturgical practice, and the hidden content of the songs by the means of oratory art is shown.*

Key words: *holiday, Pentecost, stichera, «Come, people» and «The Lord of the heavens» sacral monody.*

Стаття поступила до редакції 17 травня 2018 року.

УДК 78.9

DOI: <https://doi.org/10.33398/2310-0583.2018.4243.37.47>

Світлана Гуральна

ВІДОБРАЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ УКРАЇНСЬКОГО ЦЕРКОВНОГО СПІВУ У ДЖЕРЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛАХ ГАЛИЧИНИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Гуральна Світлана Степанівна – пошукувач, Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка, Львів (Україна). E-mail: sveta_gyralna@ukr.net

Відображення проблематики українського церковного співу у джерельних матеріалах Галичини кінця ХІХ – початку ХХ століття

Внаслідок усвідомлення вагомості ролі духовно-культурних явищ у розвитку української культури, сучасне суспільство виявляє особливе зацікавлення історичним контекстом становлення сакрального мистецтва.

Тож особливої актуальності набуває процес дослідження церковного співу на основі достовірної інформації, зафіксованої у галицькій періодиці від часу появи перших публікацій на цю тему і до початку Другої світової війни, що й стало основою написання статті.

Вибір методологічних принципів зумовлений специфікою проведеного дослідження, зокрема, докладним накопиченням матеріалів з подальшим їх осмисленням і відбором. Відзначено історико-культурологічні, мистецтвознавчі, богословські та навчально-методичні матеріали, що зустрічаються в тогочасній періодиці, збереженій у відділі україніки, у науковому відділі періодичних видань ім. Мар'яна та Іванни Коців ЛННБУ ім. В. Стефаника, а також у Державному архіві Тернопільської області. Використання порівняльного та культурологічного методів сприяли висвітленню історично зумовлених особливостей обрядового та церковно-музичного життя Галичини кінця ХІХ – першої половини

XX століття в умовах експансії провладних структур. Завдяки функціональному підходу окреслена проблематика співіснування конфесій, соціальних умов розвитку греко-католицької церкви, становища дяко-регентської освіти і видавничої діяльності, ролі персоналії у практиці церковного співу. На цій основі досягнуто цілісної оцінки духовно-хорового виконавства та суспільного контексту церковного співу як форми реалізації літургійного мистецтва Східного обряду в Галичині кінця XIX - першої половини XX століття.

Джерельні матеріали виявили активізацію суспільної думки у тогочасній пресі, засвідчили знакову роль Української Церкви у формуванні національного самоусвідомлення та в домінуванні духовного чинника у світогляді та побуті галичан.

Ключові слова: *Галичина, греко-католицький обряд, періодика, дяк, регент, церковний спів.*

Розвиток української культури тісно пов'язаний з особливостями історико-суспільних процесів, зумовлених територіальним розташуванням і, відповідно, тривалим перебуванням в колі різних етнічних та політичних угруповань. Становлення характерного обрядово-конфесійного устрою з притаманними локальними та регіональними відмінностями ще з XIX ст. поступово посилювало усвідомлення необхідності процесу українізації богослужбової та богословської практики, згуртовуючи навколо себе етнос і посилюючи усвідомлення ним самоідентичності.

Період кінця XIX – першої половини XX століття став для Галичини вирішальним у плані утвердження греко-католицизму як провідної конфесії, оновленої шляхом введення змін та проведення реформ літургійного обряду. Вони відбувалися завдяки перегляду структури богослужінь, активізуючи процес їх українізації та сприяючи підвищенню рівня церковно-співочого виконавства, в тому числі й шляхом проведення численних духовно-мистецьких акцій переважно за ініціативою митрополита Андрея (Шептицького). Історію літургійного співу пізнаємо завдяки дослідженням М. Антоновича, Ю. Медведика, Ю. Ясіновського, М. Черепанина, І. Бермес, Н. Костюк, О. Попович, Л. Мазепи, Л. Мороз, І. Матійчин, О. Мануляка, Ж. Зваричук та інших, чії дослідження спрямовані на висвітлення духовно-музичної культури окремих міст Галичини, на усвідомлення проблематики функціонування церковного співу та його впливу на духовно-хорове виконавство. В цьому контексті особливої актуальності набуває процес віднайдення і вивчення джерельних матеріалів, що засвідчують важливі культурно-історичні факти минувшини і трак-

туються як особливі дослідницькі об'єкти літургійно-музичного джерелознавства.

Мета статті } дослідити процес розвитку церковного співу на основі джерельних матеріалів галицької періодики кінця XIX – першої половини XX століття.

Зважаючи на напружене співіснування християнських деномінацій і конфесій в Галичині впродовж кінця XIX – першої половини XX століття, зусилля духовенства та мистецької еліти спрямовувалися на умиротворення духовного життя суспільства, висвітлюючи та обговорюючи різні питання у пресі. Тісна співпраця священників та культурно-мистецьких діячів суттєво спричинилася не лише до покращення практичної сторони богослужінь, але й до започаткування та подальшого розвитку ділянки літургійного музикознавства. Це відбулося ще в середині XIX ст. завдяки появі перших публікацій стосовно розвитку церковного співу, що були зібрані й видані Зиновієм Лиськом на сторінках варшавського часопису «Наша культура»⁸. До них належать: матеріал [Допис з Перемишля] анонімного автора 1849 року, розміщений у газеті «Зоря Галицька» під криптонімом Г. Т. (ініціали якого ймовірно належали о. Григорію Турашу, пароху в Буневі Яворівського деканату – С. Г.), стаття «Несколько данных к истории пінія церковного в духовной семинарии во Львове» із «Зорі Галицької» Йосифа Левицького з Болшова та його ж публікація «Історія введенія музикального пінія в Перемишли» в альманасі «Перемишлянин» 1852 року [9]. Зазначені статті висвітлювали не тільки співочі особливості богослужіння в Перемишлі та Львові, а й усі принагідні обставини його практикування із зазначенням важливих імен і прізвищ.

Наприкінці XIX ст. з появою нових часописів, видавнича діяльність в Галичині поживалася, кількість матеріалів суттєво збільшилася, а проблематика розширилася, зокрема, частина публікацій була присвячена питанням освіти. Так, в газеті «Діло» були опубліковані анонімна стаття «Курс науки співу» (1888) та «В справі науки нотного хорального співу у нас по селах і містах» Віктора Магюка (1898). Факти оцінки музичної сторони богослужінь віднайдено у публікаціях М. Копка «Наше пініє церковне» у «Руському Сіоні»

⁸ Виходив впродовж 1958–1982 років у Польщі. У наш час цей матеріал передрукував Володимир Сивохіп – Генеральний директор Львівської обласної філармонії та викладач Львівської Національної музичної академії ім. М.В. Лисенка.

(1883), Ігнатія Полотнюка «О однообразности церковного пѣнія» (1897) та анонімному «О плеканю співу церковного, фігурального и о хорах» (1897) у «Дяківському гласі».

З розвитком церковно-співочого виконавства з'явилися відомості про концерти духовної музики. Відзначимо часті дописи Порфирія Бажанського у «Дяківському гласі» про діяльність церковних хорів та виконання ними творів Д. Бортнянського, М. Вербицького, В. Матюка та інших українських композиторів [5].

У плані покращення якості знань і фахової компетенції дяків та регентів показовими стали окремі навчальні праці, серед яких «Історія руського церковного співу» (1890) Порфирія Бажанського, «Пояснення обрядовь, и перекладь пѣсень похоронних» А. Слюсарчука (1897), «Церковни пѣснопѣня, ихъ назва и значѣне» о. Івана Кипріяна (1896, 1898).

Загалом дослідження літургійної музичної творчості Галичини ХІХ ст., розміщені в журналах і газетах «Зоря Галицька», «Руслан», «Руський Сіон», «Слово», «Дзвони» та ін., були пов'язні із висвітленням важливих питань музичної освіти, тлумаченням церковних піснеспівів та характеристикою стану літургійного співу.

Впродовж першого десятиріччя ХХ століття на сторінках часописів постає питання особливостей практикування церковного співу та до участі в ньому жіноцтва. Відтак з'являються наступні публікації: «Кілька уваг в справі церковній!» без зазначення авторства («Нива», 1907), «В справі організації церковних півців» о. В. Антона («Нива», 1908) та «Жіноче питання в церковнім співі» О. Волянського («Нива», 1909). Варто зазначити, що проблема звучання жіночого хору на богослужіннях вирішувалася на рівні Папи Римського Пія Х, який схвалив його використання у декреті *Motu Proprio «Tra Le Sollecitudini»*⁹ (1903).

Водночас із практичними проблемами співу, усвідомлювалася потреба суто наукового дослідження церковних піснеспівів, зокрема, найдавнішої монодійної традиції. Першою у цій ділянці стала наукова розвідка праці о. Петра Крип'якевича - «Артистична форма 118 псалма», опублікована у «Богословському вістнику» (1900), наступною «Візантійська церковна пісня і “Слово о полку Игореве”» Володимира Бирчака, яка вийшла друком у «Записках НТШ» (1910).

Із активізацією виконавської діяльності хорів, об'єктом уваги

⁹ В перекладі «Серед турбот». Це був документ, в якому Папа римський сформулював нові правила для виконання музики в католицькій церкві.

періодичних видань ставали огляди урочистих імпрез із фіксацією концертних програм. Серед них заслуговують уваги такі статті як «Композиторський концерт о. І. Кишакевича в Перемишлі» Учасника («Діло», 1901), «Великий духовний концерт» О. Нижанківського («Діло», 1904), «Духовний концерт «Львівського Бояна»» А. Вахнянина («Діло», 1904), «Про духовний концерт в Дрогобичи» підписаний криптонімом О. Р. («Руслан», 1905), «Також четвертий «Духовний концерт»...» І. Копача («Діло», 1908) та багато інших.

В освітній сфері продовжувала зростати запотребованість у виданні навчальної літератури з вивчення церковного співу. Відтак, опубліковано «Руський співаник для шкіл народних» Віктора Матюка, «Напівник Ігнатія Полотнюка» (1902), анонімний «Співаник церковний» (1907). Їх детальний огляд та рецензії поміщували на сторінках «Руслану» та «Дяківського гласу». Загалом перше десятиліття ХХ ст. відзначилося розширеним оглядом усіх аспектів обрядового та церковно-музичного життя, зокрема, висвітленням проблем видавничої діяльності, осмисленням джерел походження та розвитку української церковної музики, систематизацією життєвого і творчого шляху священників-композиторів, започаткуванням серйозних наукових студій історії церковного співу й гимнографії. Також піднімалося питання впровадження змін у церковно-співочу практику. В цьому контексті вартісною стала критична стаття Є. Турули «Потреба реформи богослужбового співу у греко-католицьких церквах» («Руслан», 1913), де проаналізовано причини занепаду церковного співу і подано рекомендації щодо його покращення [13].

Окремого розгляду у пресі набули численні конфлікти релігійно-політичного характеру, яскраво відображені у статтях під назвою «Перетягане на латинство» невідомого автора, підписаного під криптонімом «М. К.» («Нива», 1913), «З обрядових непорозумінь в Галичині» *Observatora* («Нива», 1913), «Кривдах українського народу і церкви в нинішну хвилю. Відповідь віковим ворогам («Конець») о. А. Стефановича («Нива», 1916). Загалом подібні матеріали, в більшості випадків, спрямовувалися на умиротворення напруженої ситуації в Галичині і вирішення конфесійних непорозумінь, що відбувалося завдяки обговоренню співдії священників різних обрядів. На цьому тлі особливої ваги набула тема реформування греко-католицької літургії, що відобразилося у наступних публікаціях: «Ще про потребу реформи в нашій Церкві» о. А. Галандюка («Нива», 1918), «Чи Служба Божа повинна відправлятися по українськи?» о. С. Кова-

льова («Нива», 1916), «Пережитки в нашій літургії» о. д-ра Г. Костельника («Нива», 1918), «Оживлення церковного Богослуження і обряду» о. О. Гадзевича («Нива», 1921), «Дальші «Спроби оживлення Богослужень і звичаїв у нашому обряді»» о. Ю. Гірняка («Нива», 1921) [6], «Дещо із богослужбних обрядів, про церковний устав (типик) і характеристичні виписки із давних богослужбних книг» Домета («Нива», 1923) [7], «Служба Божа українською мовою» без зазначення автора («Діло», 1924). Важливо, що ці та інші подібні публікації, поміщені у «Ділі», «Ниви» та «Богословії», виносили літургійно-обрядові питання на загальне обговорення, демонструючи посилену увагу дописувачів не лише до вивчення літургійного співу, але й до обговорення методів його вдосконалення. Зокрема, у полемічній статті «Кілька заміток про наш церковний спів» («Музичний вісник», 1921) О. Залеського [8] порушувалася проблема поширеного на той час в Галичині хорового співу, що спричинило, на думку автора, його «невідрадний стан». Відтак, О. Залеський рекомендував у церковній практиці повернутися до одноголосого монодичного співу, оскільки «такий спів робить далеко краще вражіння своєю могутністю та торжественністю, впрочім це історична ціха візантійської церкви» [8, С.7].

Стан літургійного співу цікавив також Станіслава Людкевича, який у статті «Справа нашого церковного співу» («Український Вісник», 1921) заторкнув найважливіші проблеми, пов'язані з «занепадом», на його думку, церковної музики в Галичині. Композитор закликав до впровадження відповідних реформ, а також покращення системи освіти у спеціалізованих навчальних закладах. Окрім цього він закликав до створення відповідних кафедр та запровадження курсів при церквах у великих містах, до створення зразкових хорів у складі музично освічених співаків і досвідчених диригентів, до друку вартісної церковно-музичної продукції [11]. Цікаво, що невідомий автор у статті «В справі співу шкільної молодіжи в церкві підчас Богослуження» («Львівсько-Архієпархіальні відомости», 1924) пропонував залучати дітей шкільного віку до співу в церковному хорі в неділі і свята [1]. Поряд із цим зверталась увага на етику поведінки вірних під час богослужіння, що висвітлювалася в анонімній публікації «Поведення вірних підчас служби Божої і літургійний спів» («Львівсько-Архієпархіальні відомости», 1926), насичена не тільки цікавими, але й кумедними фактами [3].

Незважаючи на вищезазначену проблематику, активність церковно-хорового життя зростала, про що свідчать численні відгуки, огляди і

рецензії про проведення урочистих заходів духовної тематики у матеріалах періодики 20-х років ХХ ст. Надалі залишалися актуальними й критичні рецензії на новодруки, серед яких «Співаники о. Віктора Матюка» без авторських позначень («Нива», 1924) [4] та «Збірник літургічних і церковних пісень на основі народних напівів. Аранжував на мішаний хор Д-р Станіслав Людкевич. Львів, 1922» Ф. Сташинського («Нива», 1922).

Тридцять років ХХ століття відзначені подібною тематикою, а також знаковою для того часу подією - виходом нової енцикліки Папи Римського Пія XI «Deus scientiarum Dominus» («Господня наука») 24 травня 1931 року, яка стосувалася також і навчально-виконавських реформ. Внаслідок цього з'явилася низка матеріалів щодо попередньо заснованих та новостворених дяко-регентських навчальних закладів. Зокрема, Борис Кудрик у статті «Перший наш хор в Галичині» («Нова Зоря» 1929-1932) висвітлював історію заснування Перемишльського духовно-мистецького осередку та його хору. У статті «Перша музична школа в Галичині» («Життя і знання», 1934) З. Лисько прослідковував історію виникнення першої музичної школи у Перемишлі 1828 року і відзначає знаковість діяльності отців М. Вербицького та І. Лаврівського. Про появу хорового церковного співу та його практикування у навчальних закладах Перемишля і Львова писав З. Лисько у статті «Початки музичного мистецтва в Галичині» («Наша культура», 1936).

Водночас активізувався процес дослідження історії українського церковного співу, що фрагментарно або системно висвітлювався у серії статей «Українська церковна музика. Короткий нарис історії розвою» О. Курочки («Мета», 1931) [10], в окремо надрукованих матеріалах: «Про українські псалми та канти» В. Андрієвського («Життя і знання», 1937), «Доба старовинного українського т.зв. "партесного" співу» Б. Кудрика («Богословія», 1937), «Про церковний спів» із підписом «Ляїк» («Мета», 1939), «3 історії української музики XVII ст. Церковна музика в Галичині» (1937) Федора Шешка. Зокрема, певним поштовхом до екскурсу в історію галицької церковної музики став аналіз реєстру Федором Шешком нотної бібліотеки львівського Ставропігійського братства. На основі власних спостережень під час перебування в Галичині 1931 року та опрацювання доступних джерел, автор звернувся до порівняльного аналізу музики різних регіонів України, демонструючи єдність церковно-музичних традицій [12].

Отож, 30-і роки ХХ ст. позначені звуженням спектру дискусійних питань і, водночас, інтенсивністю розвитку кожного окремого напрямку. Традиційними залишалися проблеми духовної освіти та видавничої діяльності. Істотно збільшилася кількість історико-стилістичних досліджень, рецензій на новодруки, матеріалів-оглядів твор-

чості композиторів, відгуків на концерти духовної музики. Натомість суттєве зацікавлення дослідженням історії церковної музики зумовило розвиток окремого напрямку музикознавчих студій.

Таким чином активізація суспільної думки впродовж 1890–1939 рр., зафіксована у чисельній регіональній періодиці (газеті «Руслан», часописі «Діло», тижневику Українського католицького союзу «Мета», місячнику «Життя і знання», літературно-науковому тижневику «Неділя», педагогічно-науковому двотижневику «Учитель», науковому кварталнику «Богословія», «Дяківський глас», журналі греко-католицького духовенства «Нива», «Львівсько-Архієпархіяльні відомості», суспільно-політичному двотижневику «Перемиський вістник», тернопільському часописі «Подільський голос», «Віснику перемишльської єпархії», «Ллюстрованому музичному календареві» з нотними додатками, «Артистичному віснику», «Українській музиці», «Бояні», «Музичному листку»), продемонструвала не лише готовність населення до вирішення вищезазначеної проблематики, але й усвідомлення знакової ролі Української Церкви у формуванні національного самоусвідомлення та в домінуванні духовного чинника у світогляді та побуті галичан. Зазначене свідчить про міцне духовне підґрунтя української нації, а також про перспективність подальшого пошуку і осмислення матеріалів національних часописів та окремих видань.

Література

1. Б. а. В справі співу шкільної молодіжи в церкві підчас Богослуженя // Львівсько-Архієпархіяльні відомости. Львів, 1924. 5 червня. Річник XXXVI. Ч.ІІІ. С.41.
2. Б. а. О пѣнію цирковном // Дяковскій Гласъ. Станиславовъ, 1897. 1 мая. Рокъ ІІІ. Ч. 5. С. 67–69.
3. Б. а. Поведення вірних підчас служби Божої і літургічний спів // Львівсько-Архієпархіяльні відомости. Львів, 1926. 15 березня. Річник XXXIX. Ч.1.
4. Б.а. Співаники о. Віктора Матюка // Нива. Л., 1924. Р. XIX. Ч. 10–11. С. 377–378.
5. Бажанський П. Церковни музикальні хоры // Дяківський Глас. – 1898. – Ч.9. – С. 133–136; Ч.10. – С. 153–155; Ч. 11. С. 168–170; Ч. 12. С.182–184; 1899. Ч.9. С.135–140.
6. Гірняк Юстин, о. Дальші «Спроби оживлення Богослужень і звичаїв у нашому обряді» // Нива: Місячник посвячений церковним і суспільним справам. Р. XVI. Л., 1921. Ч. 2. С. 51–53.
7. Домет Дещо із богослужебних обрядів, про церковний устав (типик) і характеристичні виписки із давних богослужебних книг // Нива. Місячник

- посвячений церковним і суспільним справам. Львів: Діло, 1923. Ч. 5. Р. XVIII. С. 185–188.
8. [Залеський О.] Ос. За. Кілька заміток про наш церковний спів // Музичний вісник. Станіславів, 1921. Ч. 1. С. 6–7.
 9. Йосиф Левицький Історія введення музикального п'янія в. Перемишля // Перемишлянин на рік 1853. Перемишль: Типом і накладом книгопечатні капітульної 1852. С.81–90.
 10. Курочка Ос. Українська церковна музика. Короткий нарис історії розвою // Мета. 1931. Ч. 19. С. 4–6; Ч. 20. С. 3; Ч. 21. С. 3–4; Ч. 22. С. 7.
 11. Людкевич С. Справа нашого церковного співу / С. Людкевич // Український Вісник. 1921. 2 серп. Ч. 150. С. 2–3; Ч. 151. С. 2–3.
 12. Стешко Ф. З історії української музики XVII ст. (Церковна музика в Галичині) // Українська музика. I ч. 1937. № 8. С. 101–105; II ч. 1938. № 1. С. 2–5; II (Продовження). 1938. № 2. С. 21–27.
 13. Турула Є. Потреба реформи богослужбового співу у галицьких греко-католицьких церквах / Євген Терела // Руслан. Львів, 1913. 8 марця. Ч. 52. С. 3–4; 9 марця. Ч. 53. С. 3–4; 11 марця. Ч. 54. С. 3–4; 12 марця. Ч. 55. С. 3–4; 13 марця. Ч. 56. С. 3–4; 14 марця. Ч. 57. С. 3–4; 15 марця. Ч. 58. С. 4; 16 марця. Ч. 59. С. 4.

References

1. В. а. (1924, 5 червня). V spraví spívoy shkíl'noí molodízhey v tserkvi pidchas Bogosluzhenya. L'vív's'ko-Arkhiéparkhíal'ni vídomost'. S. 41.
2. В. а. (1897, 1 мая). О рѣніу tsirkovnom. Dyakovskiy Glas. S. 67-69.
3. В. а. (1926, 15 березня). Povedennya virnykh pidchas sluzhby Bozhoyi i liturhichnyy spiv. L'vív's'ko-Arkhiyeparkhiyal'ni vidomosty.
4. В.а. (1924) . Spivanyky o. Viktora Matyuka. Nyva. S. 377-378.
5. Bazhans'kyy, P. (1898). Tserkovny muzykal'ny khory. Dyakivs'kyy Hlas. CH.9. P.133-136; CH.10. P.153-155; CH. 11. P.168-170; CH.12. P.182-184; 1899. CH.9. S.135-140.
6. Hirnyak, Yustyn (1921). Dal'shi «Sproby ozhyvlennya Bohosluzhen' i zvychayiv u nashomu obryadi». Nyva. CH. 2. S. 51–53.
7. Domet (1923). Deshcho iz bohosluzhebnykh obryadiv, pro tserkovnyy ustav (typyk) i kharakterystychni vypysky iz davnykh bohosluzhebnykh knyh. Nyva. CH.5. S.185-188.
8. [Zales'kyy O.] Os. Za. (1921). Kil'ka zamitok pro nash tserkovnyy spiv. Muzychnyy visnyk. CH. 1. P. 6–7.
9. Levytskiy, Y. (1852). Ystoriya vvedeniya muzykal'noho peniya v. Peremysly. Peremyslyanyn na rok 1853. P.81-90.
10. Kurochka, Os. (1931). Ukrayins'ka tserkovna muzyka. Korotkyy narys istoriyi rozvoyu. Meta. CH.19. S. 4-6; CH.20. S.3; CH.21. S. 3-4; CH.22. S. 7.
11. Lyudkevych, S. (1921, 2 serp.). Sprava nashoho tserkovnoho spivu. Ukrayins'kyy Vistnyk. CH. 150. S. 2-3; CH. 151. S. 2-3.

12. Steshko, F. (1937). Z istoriyi ukrayins'koyi muzyky KHVII st. (Tserkovna muzyka v Halychyni). Ukrayins'ka muzyka. I ch. №8 S.101-105; 1938. II ch. №1. S. 2-5; II (Prodovzhennya) 1938. №2. S. 21-27.
13. Turula, Ye. (1913). Potreba reformy bohosluzhbovoho spivu u halyts'kykh hreko-katolyts'kykh tserkvakh. Ruslan. 8 martsya. CH. 52. S. 3-4; 9 martsya. CH.53. S. 3-4; 11 martsya. CH.54. S. 3-4; 12 martsya. CH.55. S. 3-4; 13 martsya. CH.56. S. 3-4; 14 martsya. CH.57. S. 3-4; 15 martsya. CH.58. S. 4; 16 martsya. CH.59. S. 4.

Guralna Svitlana Stepanivna – applicant, Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko, Lviv (Ukraine). E-mail: sveta_guralna@ukr.net

Reflection of the Problems of Ukrainian Church Singing in the Source Materials of Galicia at the End of the XIX – early XX Century

As a result of the awareness of the important role of spiritual and cultural phenomena in the development of Ukrainian culture, modern society has a particular interest in the historical context of the formation of sacred art. Therefore, the process of research of church singing based on reliable information, fixed in Galician periodicals since the appearance of the first publications on this topic and before the Second World War, became the basis of the writing of the article.

The choice of methodological principles is conditioned by the specifics of the research carried out, in particular, the accumulation of materials with further understanding and selection. Historical and cultural studies, art studies, theological and teaching materials, which are found at the time periodical, preserved in the department of ukrainian, in the scientific department of periodicals by Maryana and Ivanni Kotsiv, National Library of Ukraine the name of V. Stefanyk, and in the State Archives of the Ternopil region. The use of comparative and cultural methods helped to highlight the historically determined features of ritual and church-musical life of Galicia at the end of the 19th and the first half of the twentieth century under the conditions of expansion of the pro-government structures. Due to the functional approach, the problems of coexistence of denominations, social conditions of the Greek Catholic Church, the status of daco-regent education and publishing, and the role of personalities in the practice of church singing are outlined. On this basis, a holistic evaluation of spiritual and choral performance and the social context of church singing as a form of realization of the liturgical art of the Eastern rite in Galicia at the end of the nineteenth and first half of the twentieth century was achieved.

The source materials revealed the activation of public opinion in the press at that time, showed the significant role of the Ukrainian Church in shaping national self-awareness and dominance of the spiritual factor in the